

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การอ่าน LEARNING MANAGEMENT STRATEGIES FOR ENHANCING THE READING LITERACY

สง่า วงศ์ไชย

Sa-nga Wongchai

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร 10240

Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Bangkok 10240, Thailand

*Corresponding author: E-mail: Wongchai41@gmail.com

รับบทความ 27 กันยายน 2562 แก้ไขบทความ 18 ตุลาคม 2562 ตอบรับบทความ 24 ตุลาคม 2562 เผยแพร่บทความ มกราคม 2564

บทคัดย่อ

ประเทศไทยต้องเข้ารับการประเมินผลการทดสอบความฉลาดรู้การอ่าน (Reading Literacy) โดย Program for International Student Assessment (PISA) ทุก 3 ปี สถานศึกษาทุกแห่งต้องหาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนาความฉลาดรู้การอ่านของผู้เรียนให้มีสัมฤทธิ์ผลสูงขึ้น ผู้เขียนจึงนำเสนอ กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การอ่าน โดยบูรณาการกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 แนวทาง คือ FIVES, High 5 และ POSSE strategy ซึ่งมีจุดเน้นต่างกัน แนวทางที่พัฒนาขึ้นมี 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) สำรวจเนื้อหา 2) ค้นหาคำศัพท์ 3) จัดลำดับข้อมูล 4) พิจารณาความสมบูรณ์ของเนื้อหา 5) สนทนาแลกเปลี่ยน และ 6) สรุปงานเขียนให้สมบูรณ์ แนวทางดังกล่าวสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่าน การคิดขั้นสูง และการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นความรู้และทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: ความฉลาดรู้การอ่าน, High 5, FIVES, POSSE, กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้

ABSTRACT

Thailand has taken part in the Program for International Student Assessment (PISA) aiming to test students' reading literacy every three years; each school must seek learning management guidelines to improve higher levels of student achievement in terms of reading literacy. The author therefore proposed learning management strategies to promote reading literacy by integrating three learning management guidelines: FIVES, High 5 and POSSE strategies, containing different strategy focuses. The proposed strategies contain six steps as follows: 1) exploring content, 2) searching for vocabulary, 3) ranking information, 4) considering the completeness of the content, 5) exchanging information, and 6) comprehensive summary of writing. This guideline could be implemented to develop competency in terms of reading literacy, higher-level thinking and working together of which are knowledge and important skills of learners in the 21st century.

Keywords: Reading Literacy, High 5, FIVES, POSSE, Learning Management Strategies

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่นับได้ว่าเป็นยุคแห่งการเจริญเติบโตของสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศแบบก้าวกระโดดที่ทุกคนบนโลกมีอาจปิดกั้นได้ ข้อมูลที่ส่งผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายอิสระแบบไร้พรมแดน ทำให้เยาวชนไทยในฐานะเป็นผู้รับข้อมูลมีหน้าที่ต้องกลั่นกรองข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็นผ่านสารตัวอักษร เพื่อแสดงเจตนารมณ์ของการโน้มน้าวให้เชื่อและคล้อยตามอย่างปฏิเสธเสียมิได้

การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานของคนไทยที่สำคัญและจำเป็นสำหรับคนไทยทุกระดับ เพราะสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคือการอ่านออก อ่านได้ และอ่านเป็น การอ่านจึงเป็นเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561, ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580), แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2575, แผนแม่บทส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ของไทย พ.ศ. 2560-2564 และมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดเป็นสมรรถนะสำคัญของเด็กไทยที่จำเป็นจะต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

การประเมินสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่านเป็นมาตรฐานของทุกประเทศที่ใช้เป็นตัวชี้วัดด้านการอ่านของเด็กไทยอายุตั้งแต่ 15 ปี ที่กำลังศึกษาในสถานศึกษาจะต้องเข้ารับการประเมินการทดสอบความฉลาดรู้การอ่าน (reading literacy) ที่จัดขึ้นตามโปรแกรมของ PISA (Program for International Student Assessment) โดยเริ่มมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009 ถึงปัจจุบัน (2018) ซึ่งสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นผู้ดำเนินโครงการดังกล่าว การทำให้คะแนนสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่านของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องทุก 3 ปี มิใช่เป็นเรื่องง่าย สถานศึกษาจะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อหาแนวทางที่สามารถนำมาใช้พัฒนาความฉลาดรู้ การอ่านของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

บทความนี้ ผู้เขียนจึงขอเสนอกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้การอ่านที่ได้ออกแบบและพัฒนา โดยนำจุดเน้นของแต่ละกลยุทธ์มาบูรณาการผสมผสานเพื่อหลอมรวมเป็นกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ใหม่ เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถนำมาใช้พัฒนาความฉลาดรู้การอ่านของเด็กไทยให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นและสอดคล้องกับมาตรฐานระดับสากล

นโยบายการส่งเสริมความฉลาดรู้การอ่าน

การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญของผู้เรียนระดับประถมศึกษาที่กำหนดเป็นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาในยุค 4.0 ซึ่งเป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนไทยได้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ตนเองรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้พื้นฐาน การรู้จักตนเอง ความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ และความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ ความรู้ ความสามารถ และทักษะเหล่านี้เป็นจำเป็นสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องให้ความสำคัญและพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย (สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้, 2562, หน้า 11)

ความฉลาดรู้การอ่านจึงเป็นสมรรถนะหนึ่งที่จะช่วยให้เยาวชนไทยทำความเข้าใจ ตีความ แปลความ ไตร่ตรองข้อมูลจากสิ่งที่อ่านจากสื่อออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสารสนเทศที่ไร้พรมแดนเป็นจำนวนมาก เพื่อไม่ตกเป็นเหยื่อและหลงผิดในข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือ ตลอดจนช่วยให้สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าจากสติปัญญาไปพัฒนาศักยภาพด้านกระบวนการทางสมอง สติปัญญา ความรู้ ทักษะ สมรรถนะ ตลอดจนมีความเพลิดเพลินในการอ่าน เพื่อสร้างความสุขในชีวิตประจำวัน

การส่งเสริมความฉลาดรู้การอ่านจึงเป็นการทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญตามเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ คือ การมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs x 8Cs) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 107) และยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของหน่วยงานของภาครัฐได้กำหนดนโยบายไว้ในแผนแม่บทส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ของไทย พ.ศ. 2560-2564 สรุปได้ (กระทรวงวัฒนธรรม, 2560, หน้า 3-4) ดังนี้

1. ปลุกฝังและสร้างพฤติกรรมรักการอ่านที่เข้มแข็งให้กับคนทุกช่วงวัย
2. จัดหาแหล่งการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกเพื่อให้สามารถเข้าถึงได้ทุกพื้นที่
3. ยกระดับแหล่งการเรียนรู้และสื่อการอ่านเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
4. สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้การอ่าน

จากเป้าหมายสำคัญของการส่งเสริมความฉลาดรู้การอ่านข้างต้นจึงสอดคล้องกับเป้าหมายของมาตรฐานและตัวชี้วัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อสามารถนำไปปฏิบัติและพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนได้ คือ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 2) และยังสอดคล้องกับประเด็นในการประเมินความฉลาดรู้การอ่านของ PISA ที่กำหนดว่า การประเมินความฉลาดรู้การอ่านครอบคลุมองค์ประกอบของความฉลาดรู้การอ่าน 3 ประการ ได้แก่ ความเข้าใจในการอ่าน การนำผลการอ่านไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ความรักและความผูกพันกับการอ่าน

เมื่อพิจารณาอย่างถ่องแท้ ทำให้ทราบว่า มาตรฐาน ท 1.1 การอ่าน สอดคล้องกับประเด็นที่ PISA จะประเมินความฉลาดรู้การอ่านของเด็กไทย การส่งเสริมและพัฒนาความฉลาดรู้การอ่านจึงไม่ใช่เน้นเพื่อทดสอบผ่าน แต่จะต้องเน้นเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้น การส่งเสริมความฉลาดรู้การอ่านจึงมีใช้หน้าที่ของหน่วยงานหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่ แต่ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชนควรหันมาร่วมมือกันและหากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้การอ่านของผู้เรียนให้ก้าวหน้าระดับสากล

ความฉลาดรู้การอ่าน (reading literacy) คืออะไร

คำว่า “Literacy” ในภาษาไทยใช้คำว่า “ความฉลาดรู้” ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และสมรรถนะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2562, หน้า 79) ซึ่งก่อนหน้านี้มีความหมายกว้าง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ตลอดจนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และบริบทอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล ชุมชน และสังคม (UNESCO, 2005, Cooper, 2018, p. 4)

การอ่านเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความฉลาดรู้ (literacy) เมื่อนำคำว่า การอ่าน กับ ความฉลาดรู้ก็จะรวมได้คำว่า “ความฉลาดรู้การอ่าน” (reading literacy) ซึ่งองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) ได้กำหนดสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่าน (reading literacy) หมายถึง การทำความเข้าใจ การนำไปใช้ การไตร่ตรองข้อความที่อ่าน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของบุคคล ตลอดจนนำไปพัฒนาความรู้ ศักยภาพ และอยู่ร่วมกันในสังคม (OECD, 2000, 2003, 2006)

ต่อมา PISA (Program me for International Student Assessment) ได้ปรับนิยามความฉลาดรู้การอ่านโดยเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009 ถึงปัจจุบัน (2018) โดยกำหนดนิยามความฉลาดรู้การอ่านไว้ว่า ความฉลาดรู้การอ่าน หมายถึง ความรู้และทักษะที่จะเข้าใจเรื่องราวและสาระของสิ่งที่ได้อ่าน ตีความหรือแปลความหมายของข้อความที่อ่าน และประเมินคิดวิเคราะห์ ย้อนกลับไปถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนได้ว่าต้องการส่งสารอะไรให้ผู้อ่าน (OECD, 2009, 2014, 2016)

ด้านของ Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการทดสอบวัดระดับความฉลาดรู้การอ่านระดับนานาชาติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความคิดเห็นว่า ความฉลาดรู้การอ่าน คือความสามารถในการเข้าใจและนำเสนอสิ่งที่เข้าใจในรูปแบบการเขียนให้สอดคล้องตามความต้องการของสังคม และ/หรือ มีคุณค่าสำหรับผู้อ่าน ตลอดจนนำเสนอข้อมูลจากสิ่งที่อ่านและในรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียน และสร้างความสุขและความเพลิดเพลินในชีวิตประจำวัน (Mollis and Martin 2015, p. 12 as cited in Warner - Griffin, Liu, Tadler, Herget, and Dalton, 2017, p. 1)

ในขณะที่ Australian Council for Educational Research (ACER) ซึ่งเป็นหน่วยงานในประเทศออสเตรเลียมีหน้าที่หลักในการให้คำปรึกษาด้านงานวิจัยทางการศึกษา มีความคิดเห็นว่า ความฉลาดรู้การอ่านเป็นคำที่ PISA ได้นิยามความหมายไว้กว้างมาก และได้นิยามความหมายขึ้นใหม่ว่า ความฉลาดรู้การอ่าน ควรจะหมายถึง การถอดรหัสข้อมูลหรือสิ่งที่อ่าน เพื่อทำความเข้าใจและไตร่ตรองข้อมูลที่อ่านจากสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อตระหนักถึงและนำไปใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมได้อย่างมีความสุข (Thomson, Hillman and Bortoli, 2013, p. 7)

ล่าสุด สำนักราชบัณฑิตยสถาน (2562, หน้า 101) ได้นิยามความหมายของคำว่า reading literacy คือ ความฉลาดรู้การอ่าน หมายถึง ความรู้และทักษะที่จะเข้าใจเรื่องราวและสาระของสิ่งที่ได้อ่าน ทั้งจากการอ่านในใจและการอ่านออกเสียง ตีความหรือแปลความหมายของข้อความที่ได้อ่าน ประเมิน วิเคราะห์ย้อนกลับไปถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านได้ว่าต้องการส่งสารอะไรให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้ และสะท้อนออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเอง มีความรักและความผูกพันการอ่าน เพื่อพัฒนาความรู้ ศักยภาพ ความบันเทิง และการมีส่วนร่วมในสังคม

จากข้อมูลทีกล่าวมาทั้งหมด ทำให้ทราบว่า สถาบันและหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการวิจัยทางการศึกษาในต่างประเทศได้นิยามความหมายของคำว่า “ความฉลาดรู้การอ่าน” (reading literacy) ตามทฤษฎีและมุมมองแตกต่างกัน แต่ประเด็นส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า ความฉลาดรู้การอ่าน (reading literacy) หมายถึง การทำความเข้าใจ ตีความ แปลความ ขยายความ จนนำไปสู่การสะท้อนคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน (เนื้อหา รูปแบบ และแนวคิดของผู้เขียน) เพื่อสร้างความหมายและความเข้าใจเป้าหมายของผู้เขียนที่ต้องการนำเสนอเนื้อหาสาระ ตลอดจนนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติด้วยความรักและผูกพันอย่างมีความสุข

การประเมินความฉลาดรู้การอ่าน

สมรรถนะ (competency) เป็นคุณลักษณะและพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถความชำนาญในการใช้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่มีอยู่อย่างเชี่ยวชาญ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2562, หน้า 17) ดังนั้น สมรรถนะความฉลาดรู้การอ่าน เป็นพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงการนำความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการอ่านไปใช้ PISA จึงกำหนดขอบข่ายของพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่านไว้ 3 ประการ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญ	พฤติกรรมย่อย
1) สมรรถนะการเข้าถึงสาระและค้นคืนสาระ (assess and retrieve)	- ระบุสาระของบทอ่าน - ระบุ/ชี้วัดจุดประสงค์ของบทอ่าน - ค้นหาความหมายของคำศัพท์ - ระบุใจความสำคัญที่ปรากฏในบทอ่าน

สมรรถนะสำคัญ	พฤติกรรมย่อย
2) สมรรถนะการบูรณาการและตีความ (integrate and interpret)	-วิเคราะห์เจตนาของผู้เขียน -ตีความ แปลความเนื้อหาจากบทอ่าน -เรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน -วิเคราะห์แนวคิด/สาระสำคัญของบทอ่าน -เปรียบเทียบ/บอกความแตกต่างของข้อมูลจากการอ่าน
3) สมรรถนะการสะท้อนและการประเมิน (reflection and assessment)	-พิจารณาความสมบูรณ์ของบทอ่าน -คาดคะเนความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในเรื่อง -ตัดสินข้อมูลด้วยเหตุผลที่น่าเชื่อถือ -พิจารณาความสัมพันธ์ของข้อเรื่องและสาระสำคัญของบทอ่าน -ใช้เหตุผลสนับสนุนและโต้แย้งจากมุมมองของตนเอง

(ปรับจาก สันติวัฒน์ จันทรโธ และคณะ, 2561, หน้า 15-16; ราชบัณฑิตยสถาน, 2562, หน้า 102)

จากพฤติกรรมย่อยข้างต้น ทำให้ทราบว่า PISA ได้กำหนดพฤติกรรมย่อยเพื่อเป็นตัวบ่งชี้สมรรถนะความฉลาดรู้การอ่านเพื่อใช้ประเมินระดับความฉลาดรู้การอ่านได้ 3 สมรรถนะ ได้แก่ 1) สมรรถนะการเข้าถึงสาระและสืบค้นหาสาระ 2) สมรรถนะการบูรณาการและตีความ และ 3) สมรรถนะการสะท้อนและการประเมิน สมรรถนะดังกล่าวนี้ สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่าน ซึ่งการส่งเสริมให้ผู้เรียนนั้นมิใช่เรื่องง่าย แต่ก็ไม่ยากจนเกินไป ดังนั้น สถานศึกษาและครูสอนจะต้องสรรหากลยุทธ์ แนวทาง หรือวิธีการต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้พัฒนาสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่านได้อย่างครบทุกด้าน และประเมินผลโดยพิจารณาพฤติกรรมย่อยของแต่ละด้าน จึงทราบว่าผู้เรียนมีสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่านตามเป้าหมายของ PISA กำหนดไว้ได้อย่างสมบูรณ์

กลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาความฉลาดรู้การอ่าน

ปัจจุบันสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการประเมินความฉลาดรู้การอ่าน (reading literacy) จึงได้พยายามหาแนวทาง วิธีการ และกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่มีผลการวิจัยรองรับว่าสามารถนำไปพัฒนาความสามารถในความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนได้ ถึงกระนั้นก็ตามแนวทาง วิธีการ และกลยุทธ์ดังกล่าวเป็นเพียงแนวปฏิบัติที่นำมาใช้ครั้งแล้วครั้งเล่า มิได้สรรหาแนวทางใหม่มาทดลองใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพให้แก่ผู้เรียนแต่อย่างใด

ผู้เขียนจึงประมวลแนวทาง วิธีการ และกลยุทธ์ที่นิยมนำมาใช้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้การอ่าน อาทิ SQ3R, SQ4R, OK4R, CIRC, KWL, concept map, แบบฝึก, CAI, task-based learning (TBL), brain-based learning (BBL), literature - based learning (LBL), cooperative learning เป็นต้น แนวทางเหล่านี้ได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและความแตกต่างของผู้เรียนซ้ำแล้วซ้ำเล่า ไม่มีความแปลกใหม่ ในฐานะครูผู้ทำหน้าที่หลักด้านการจัดการเรียนการสอนแล้ว ควรจะต้องสรรหากลยุทธ์ใหม่โดยใช้ทักษะการสืบค้นผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวคิด วิธีการ หรือกลยุทธ์ใหม่ที่ยังไม่เคยใช้มาก่อน อันเป็นทางเลือกที่หลากหลายให้แก่ผู้สนใจได้นำไปใช้และขยายผลกับผู้เรียนเพื่อเพิ่มพูนความฉลาดรู้การอ่านเพิ่มสูงขึ้น

ผู้เขียนจะขอนำเสนอกลยุทธ์ใหม่ที่ยังไม่เคยนำทดลองใช้ในงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ในประเทศไทยแม้แต่เล่มเดียว ซึ่งกลยุทธ์ที่จะนำเสนอนี้มี 3 วิธี คือ High 5, FIVES, POSSE strategy โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. High 5 strategy

High 5 strategy เป็นกลยุทธ์ที่ช่วยพัฒนาทักษะและสมรรถนะการอ่านและการเขียนของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความเข้าใจเนื้อหาจากสิ่งที่อ่าน และนำเสนอข้อมูลจากสิ่งที่อ่านในรูปแบบอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้ทั้งภาพรวมและรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบของงานเขียนได้อีกด้วย (Dymock and Nicholson, 2010, pp. 167-168) โดยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. activating background knowledge เป็นการกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน โดยผู้สอนจะกระตุ้นด้วยการพูดคุยหรือตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่จะอ่าน

2. questioning เป็นการกระตุ้นให้ตอบคำถามและสร้างความเข้าใจ โดยผู้สอนจะตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการคิดของผู้เรียน และคำถามจะตั้งคำถามหลายประเภทตามระดับการขั้นพื้นฐานไปสู่คำถามระดับสูง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตอบคำถามในเรื่องราวอย่างคร่าว ๆ

3. analyzing เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของงานเขียน ได้แก่ ผู้แต่ง กลวิธีการเขียน การใช้ภาษา คุณค่า เพื่อช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบแต่ละส่วนของเนื้อหาได้อย่างชัดเจน ซึ่งการวิเคราะห์องค์ประกอบของงานเขียนนี้ ผู้เรียนจะต้องมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับประเภทของงานเขียนด้วย เนื่องจากผู้สอนอาจจะนำงานเขียนหลากหลายมาเป็นบทอ่านให้แก่ผู้เรียนได้

4. creating เป็นการจินตนาการเพื่อนำไปสู่ประเภทของงานเขียนที่อ่านได้อย่างถูกต้อง การที่ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงองค์ประกอบของงานเขียนในขั้น analyzing จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่างานเขียนที่อ่านเป็นงานเขียนประเภทใด โดยผู้เรียนจะสามารถเดาได้จากองค์ประกอบของงานเขียนที่ได้วิเคราะห์มาแล้วนั่นเอง

5. summarizing เป็นการสรุปสาระสำคัญของแต่ละองค์ประกอบของงานเขียนที่อ่าน เพื่อสรุปเป็นใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านในภาพรวม อาจจะนำเสนอในรูปแบบงานเขียน เช่น การเขียนสรุปความ ผังกราฟิก เป็นต้น

2. FIVES strategy

FIVES strategy เป็นกลยุทธ์การสอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์ เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ ซึ่งเป็นเทคนิคที่บูรณาการความรู้และทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อสามารถพัฒนาทักษะการใช้ภาษาให้มีประสิทธิภาพ (Shea and Roberts, 2016, pp. 8-11) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

F (fact) หมายถึง ข้อเท็จจริง เป็นการให้ผู้เรียนอ่านเพื่อจดจำข้อเท็จจริงหรือข้อมูลที่ระบุไว้อย่างถูกต้องและระบุความคิดหลักและรายละเอียดที่สำคัญจากเรื่องราวที่อ่านตามคำถามที่กำหนดไว้

I (inference) หมายถึง การอนุมาน เป็นการให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์เดิมเพื่อตีความสถานการณ์ เหตุการณ์ และคำศัพท์จากบริบทของเนื้อเรื่องที่อ่าน เพื่อสามารถมองเห็นภาพรวมของเรื่องราวทั้งหมดได้อย่างถูกต้องตามศักยภาพและความแตกต่างของแต่ละบุคคล

V (vocabulary) หมายถึง คำศัพท์ เป็นการให้ผู้เรียนระบุคำศัพท์ที่อ่านหรือคำศัพท์ที่ไม่สามารถตีความได้จากบริบทของเนื้อเรื่องที่อ่าน ซึ่งผู้เรียนจะต้องเข้าใจความหมายของคำศัพท์และสำนวนที่ผู้แต่งแฝงไว้ เพื่อสร้างความเข้าใจเนื้อหาที่ถูกต้องตามที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอ

E (experience) หมายถึง ประสบการณ์ เป็นการให้ผู้เรียนใช้ประสบการณ์อ่านของตนเองประเมินข้อมูลเนื้อหาจากสิ่งที่อ่านทั้งหมด จากนั้นเขียนบันทึกไว้เป็นรายบุคคล จากนั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์การอ่านกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน หรือเพื่อนในกลุ่มเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่บันทึก

S (summary) หมายถึง สรุป เป็นการให้ผู้เรียนนำข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นเรียนมาสรุปตามความเข้าใจของตนเองอีกครั้ง โดยนำเสนอใจความสำคัญและข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และใช้ภาษากระชับ ผูกประโยคให้ถูกต้องตามหลักทางภาษา หรืออาจจะให้ผู้เรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนอีกครั้ง หรืออาจจะนำเสนอในรูปแบบอื่น ๆ

3. POSSE strategy

POSSE เกิดจากการนำตัวอักษรตัวแรกคำว่า Predict, Organize, Search, Summarize, Evaluate มารวมกันจึงเกิดเป็น “POSSE” เทคนิคนี้เน้นพัฒนาความเข้าใจในการอ่านผ่านการเรียนรู้การอ่านของผู้เรียนจนนำไปสู่ประสิทธิภาพที่มีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากการอภิปราย การตีความ การสืบค้นหาข้อมูล การสรุป และการประเมินสิ่งที่อ่าน เพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่องหรือสิ่งที่อ่าน (Tiarina and Arianti, 2014, p. 197) โดยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

Predict (ทำนาย) เป็นการให้ผู้เรียนเดาคำตอบของเนื้อเรื่องอ่าน โดยผู้เรียนจะใช้ความรู้เดิมและประสบการณ์และระดมสมอง เพื่อเดาเหตุการณ์ของเรื่องที่จะอ่าน

Organize (จัดลำดับ) เป็นการให้ผู้เรียนวางแผนโดยการใช้ผังกราฟิกเพื่อเดาเหตุการณ์ของเรื่องตามองค์ประกอบของงานเขียนรายบุคคล

Search (ค้นหา) เป็นการให้ผู้เรียนอ่านเนื้อหาเพื่อสำรวจหาข้อมูลตามหัวข้อที่จัดลำดับไว้ในขั้น Organize เพื่อค้นหาคำศัพท์ใหม่หลัก แนวคิดสำหรับแต่ละย่อหน้าแนวคิดสนับสนุน และโครงสร้าง

Summaries (สรุป) เป็นการให้นักเรียนนำผังกราฟิกของตนเองที่ได้เดา/ทำนายข้อความไว้ในขั้น Predict เพื่อรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน

Evaluate (ประเมินผล) เป็นการให้ผู้เรียนประเมินผลการเดา/ทำนายเหตุการณ์ของตนเองที่เขียนไว้ในผังกราฟิกกับข้อสรุปของแต่ละกลุ่ม เพื่อตรวจสอบและเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลทั้งสอง

จากกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 แนวทางที่นำเสนอข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าการเลือกใช้เพียงแนวทางเดียวไม่อาจส่งเสริมสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่านได้ครบทุกองค์ประกอบ ผู้วิจัยจึงนำแนวทางทั้งสามมาผสมผสานองค์ความรู้และพัฒนาเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ใหม่ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่าน กล่าวคือ High 5 strategy มีจุดเน้น คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความคิดในการตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบจากบทอ่านและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการเขียน เช่น การสรุปความ หรือ ผังกราฟิก เพราะช่วยให้ผู้เรียนจัดลำดับความคิดได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะการเข้าถึงสาระและค้นคืนสาระ ในขณะที่ FIVES strategy จะเน้นที่การพัฒนาผู้เรียนมีทักษะการตีความ/อนุมานโดยเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เพื่อค้นความหมายของคำศัพท์จากบริบทของเนื้อหาที่อ่าน ทำให้เกิดกระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและเกิดความเข้าใจเนื้อหาของบทอ่านยิ่งขึ้น สอดคล้องกับสมรรถนะการบูรณาการและตีความ ส่วน POSSE strategy จะเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการสะท้อนคิดข้อมูลจากสิ่งที่อ่าน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้และตรวจสอบข้อมูลจากสิ่งที่อ่าน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความคิดและการให้เหตุผลของผู้เรียนตามสมรรถนะการสะท้อนและการประเมิน แสดงในภาพประกอบ 1

จากขั้นตอนของกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การอ่านข้างต้น ผู้เขียนจึงนำมาประยุกต์ เพื่อเป็นตัวอย่างของการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้การอ่านในวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชา ท 13101 ภาษาไทยพื้นฐาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 อ่านคิด พินิจวรรณกรรม

เรื่อง การอ่านบทความ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
จำนวน 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

บทความเป็นงานเขียนที่แสดงทรรศนะต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผู้เรียนจะต้องใช้กระบวนการอ่านจับใจความ อ่านตีความ อ่านเชิงวิเคราะห์ เพื่อประเมินค่าข้อมูลที่ได้จากการอ่านบทความ และนำเสนอในรูปแบบผังความคิดได้อย่างถูกต้องและชัดเจน การนำบทความมาใช้เป็นบทอ่านจะช่วยให้ผู้เรียนนำเสนอสาระเนื้อหาและวิธีการต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้การพัฒนาระบบการคิด การให้เหตุผล การทำงานร่วมกัน จนเกิดเป็นนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐานและตัวชี้วัด

- ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน
- ม.3/2 ระบุความแตกต่างของคำที่มีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย
- ม.3/3 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน
- ม.3/4 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน
- ม.3/5 วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ
- ม.3/6 ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน
- ม.3/7 วิเคราะห์ความสมเหตุสมผล การลำดับความ และความเป็นไปได้ของเรื่อง
- ม.3/9 มีมารยาทในการอ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนมีความรู้ความสามารถ ดังนี้

1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
2. อธิบายความหมายของคำศัพท์ได้
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการอ่านได้
4. ประเมินข้อมูลโดยใช้เหตุผลที่น่าเชื่อถือได้
5. จัดลำดับข้อมูลโดยใช้ผังความคิดได้
6. เขียนสรุปความรู้จากเรื่องที่อ่านได้
7. มีมารยาทในการอ่าน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
1. สำรวจเนื้อหา	-ผู้สอนยกตัวอย่างเสื้อผ้าที่ขายในห้างสรรพสินค้า (ยี่ห้อต่างประเทศ) กับเสื้อผ้าตามตลาดนัด (ยี่ห้อทั่วไป) -ผู้สอนสนทนากับผู้เรียนเกี่ยวกับประโยชน์และราคาของเสื้อผ้า -ผู้สอนเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างราคากับคุณค่าของเสื้อผ้า เพื่อโยงเข้าสู่บทเรียน -ผู้สอนนำเสนอบทความเรื่อง คุณค่ากับราคา	-ผู้เรียนเปรียบเทียบราคาของเสื้อผ้าที่ขายในห้างสรรพสินค้ากับเสื้อผ้าที่ขายตามตลาดนัด -ผู้เรียนอ่านบทความเรื่อง คุณค่ากับราคา เพื่อเข้าใจภาพรวมของเนื้อหา -ผู้เรียนค้นหาใจความสำคัญของ เรื่อง คุณค่ากับราคา -ผู้เรียนทำใบงานที่ 1 การอ่านจับใจความ
2. พิจารณาคำศัพท์	-ผู้สอนนำเสนอบทความเรื่อง คุณค่ากับราคา -ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นความคิดของผู้เรียน (คำถามเพื่อพัฒนาการคิด: (1) จงตีความคำว่า “ดี” สำหรับอาหารอย่างไร (2) จงอธิบายความหมายคำว่า “แพง” -ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปความหมายจากการตีความและพิจารณาคำศัพท์	-ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน -ผู้เรียนอ่านบทความเรื่องคุณค่ากับราคาอีกครั้ง เพื่อค้นหาและพิจารณาคำศัพท์ยาก -ผู้เรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดเพื่อพิจารณาและโต้แย้ง เพื่ออธิบายความหมายของคำศัพท์ -ผู้เรียนแต่ละกลุ่มตีความคำศัพท์จากบทความเรื่อง คุณค่ากับราคา โดยเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมจากการเรียนเนื้อหาที่ผ่านมา -ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นและเพื่อสรุปความหมายคำศัพท์
3. จัดลำดับข้อมูล	-ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดเพื่อสรุปเนื้อหาจากการอ่านบทความเรื่อง คุณค่ากับราคา -ผู้สอนให้ผู้เรียนสรุปเนื้อหาจากการอ่านบทความเรื่อง คุณค่ากับราคา ทั้งสองครั้งลงในกระดาษเอสี่ -ผู้สอนให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอเนื้อหาจากการอ่านจับใจความและอ่านตีความ -ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาเรื่องคุณค่ากับราคา	-ผู้เรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิด เพื่อสรุปเนื้อหาจากการอ่านลงในกระดาษเอสี่ -ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเสนอเนื้อหาที่สรุปในกระดาษเอสี่
4. พิจารณาความสมบูรณ์ของเนื้อหา	-ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเนื้อหาที่แต่ละกลุ่มสรุปในกระดาษเอสี่นำมาวิเคราะห์ตามประเด็น ดังนี้ (1) แนวคิดของผู้เขียน (2) การเปิด-ปิดเรื่อง (3) การใช้ภาษา (4) วรรณศิลป์ของผู้เขียน (5) คุณค่าที่ได้ -ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นและโต้แย้งอย่างอิสระ -ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันบันทึกข้อมูลจากการวิเคราะห์ในใบงานที่ 2, 3 การอ่านเพื่อวิเคราะห์	-ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์บทความเรื่อง คุณค่ากับราคาในประเด็น ดังนี้ (1) แนวคิดของผู้เขียน (2) การเปิด-ปิดเรื่อง (3) การใช้ภาษา (4) วรรณศิลป์ของผู้เขียน (5) คุณค่าที่ได้ -ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและโต้แย้งข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ -ผู้เรียนแต่ละกลุ่มบันทึกข้อมูลการวิเคราะห์บทความเรื่องคุณค่ากับราคาลงในใบงานที่ 2, 3
5. สนทนาแลกเปลี่ยน	-ผู้สอนให้ผู้เรียนนำข้อมูลจากใบงานที่ 1, 2, 3 มาร่วมอภิปรายและสนทนากันทั้งชั้นเรียน -ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นอภิปรายโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เพื่อประเมินค่าจากวิเคราะห์ข้อมูลจากการอ่านทั้ง 5 ประเด็น (1) แนวคิดของผู้เขียน (2) การเปิด-ปิดเรื่อง (3) การใช้ภาษา (4) วรรณศิลป์ของผู้เขียน (5) คุณค่าที่ได้ -ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินสิ่งที่ได้จากการอ่านบทความเรื่อง คุณค่ากับราคา ในใบงานที่ 4 การประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน	-ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลจากใบงานที่ 1, 2, 3 มาอภิปรายและสนทนา เพื่อประเมินข้อมูลจากการอ่านโดยใช้เหตุผลที่น่าเชื่อถือ -ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลจากการประเมินค่าสิ่งที่ได้จากการอ่านบทความเรื่อง คุณค่ากับราคา บันทึกลงในใบงานที่ 4

ขั้นตอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
6. สรุปงานเขียนอย่างสมบูรณ์	-ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำเสนอข้อมูลจากการอ่านโดยนำเสนอเป็นผังความคิด ลงในกระดาษเอสี่ -ผู้สอนอาสาสมัครผู้เรียนออกมานำเสนอข้อมูลที่ได้อ่านจากการสรุปในกระดาษเอสี่หน้าชั้นเรียน -ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันเสนอแนะและปรับปรุงงานเขียนให้สมบูรณ์ -ผู้สอนให้ผู้เรียนปรับปรุงงานเขียนให้สมบูรณ์อีกครั้ง	-ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอข้อมูลจากใบงานที่ 4 หน้าชั้นเรียน -ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นอภิปราย และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา -ผู้เรียนนำข้อมูลมาปรับปรุงงานเขียนของตนเองและจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ใบงานที่ 1 เรื่อง การอ่านจับใจความ
2. ใบงานที่ 2 เรื่อง การอ่านตีความ
3. ใบงานที่ 3 เรื่อง การอ่านวิเคราะห์
4. ใบงานที่ 4 เรื่อง การประเมินค่าจากสิ่งที่อ่าน
5. บทความ เรื่อง คุณค่ากับราคา ของ สมศรี จากคอลัมน์ “รัตติกาล” จากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ วันที่ 8 เดือน กันยายน พ.ศ. 2523
6. กระดาษเอสี่
7. แบบประเมินพฤติกรรมการมีมารยาทการอ่านในใจ

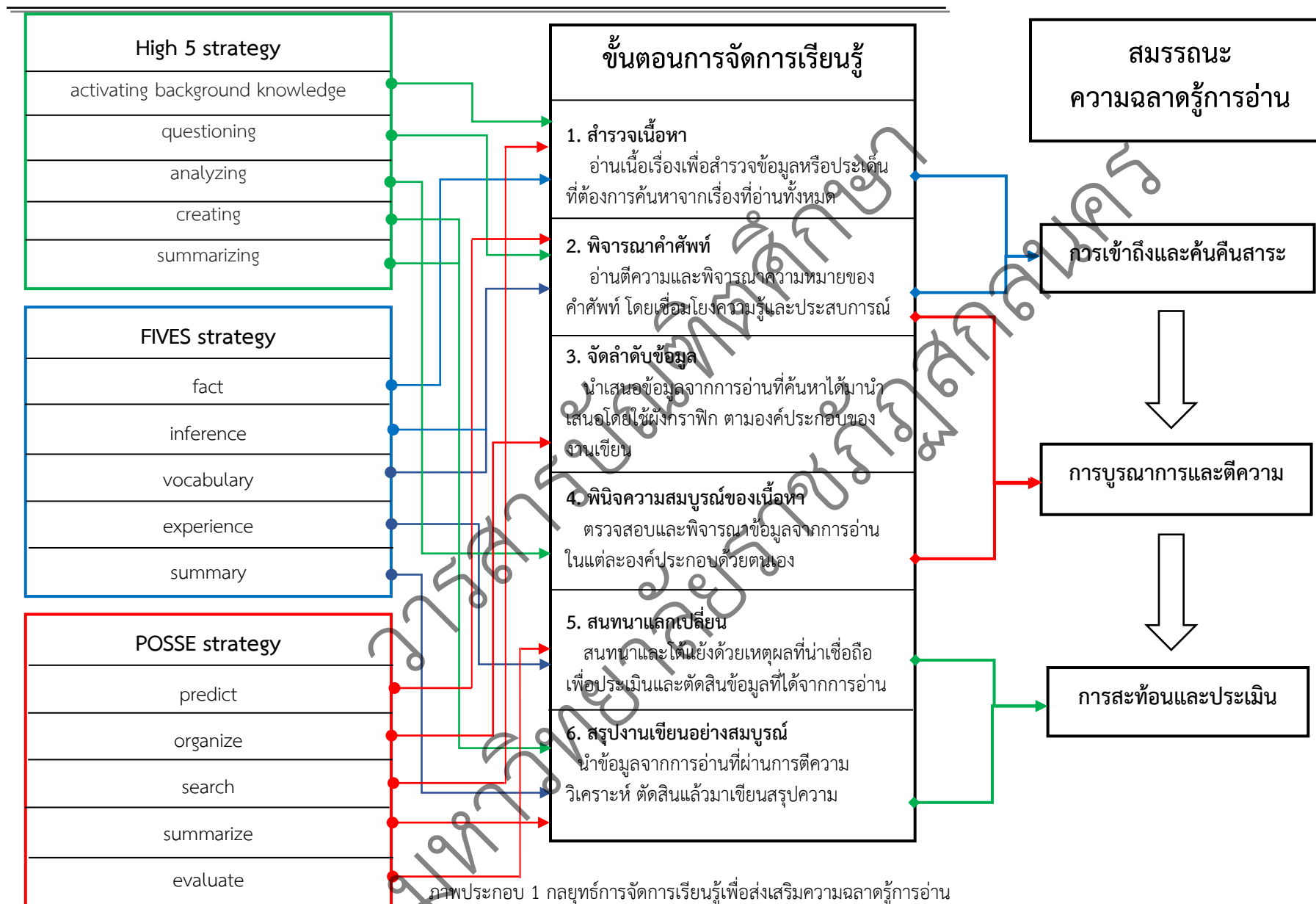
การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้	ตรวจใบงาน	ใบงานที่ 1	เมื่อผู้เรียนทำคะแนนอยู่ในระดับ 2 ขึ้นไป
2. อธิบายความหมายของคำศัพท์ได้	ตรวจใบงาน	ใบงานที่ 2	เมื่อผู้เรียนทำคะแนนอยู่ในระดับ 2 ขึ้นไป
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการอ่านได้	ตรวจใบงาน	ใบงานที่ 3	เมื่อผู้เรียนทำคะแนนอยู่ในระดับ 2 ขึ้นไป
4. ประเมินข้อมูลโดยใช้เหตุผลที่น่าเชื่อถือได้	ตรวจใบงาน	ใบงานที่ 4	เมื่อผู้เรียนทำคะแนนอยู่ในระดับ 2 ขึ้นไป
5. จัดลำดับข้อมูลโดยใช้ผังความคิดได้	ตรวจผลงาน	ผังความคิด	เมื่อผู้เรียนทำคะแนนอยู่ในระดับ 2 ขึ้นไป
6. เขียนสรุปความรู้จากเรื่องที่อ่านได้	ตรวจผลงาน	ชิ้นงาน	เมื่อผู้เรียนทำคะแนนอยู่ในระดับ 2 ขึ้นไป
7. มีมารยาทในการอ่าน	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	เมื่อผู้เรียนทำคะแนนอยู่ในระดับ 2 ขึ้นไป

การนำจุดเน้นของแนวคิดทั้งสามแนวทาง ได้แก่ High 5, FIVES, POSSE strategy มาบูรณาการเข้าด้วยกัน แสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการผสมผสานจุดเน้นมีกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้พัฒนาความฉลาดรู้การอ่านได้ตรงตามสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่านตามเป้าหมายของ PISA ได้กำหนดไว้ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดขั้นสูงและการทำงานร่วมกัน อันเป็นสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างครบถ้วนที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนต้องรู้และปฏิบัติได้อีกด้วย

บทสรุป

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่านเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยผสมผสานจุดเน้นของ High 5, FIVES, POSSE strategy ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานในการประยุกต์มาสู่การจัดการเรียนรู้การอ่าน แนวทางดังกล่าวสามารถพัฒนาสมรรถนะการรู้เรื่อง การอ่านซึ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งหากผู้สอนหรือผู้สนใจสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนกับรายวิชาอื่น ๆ ได้มากขึ้น ช่วยสอดรับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการข้ามสาระที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ที่หลากหลาย การส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่านจึงเป็นทักษะพื้นฐานของผู้เรียนอันนำไปสู่การเรียนรู้สรรพวิทยาการต่าง ๆ ได้ ฉะนั้น ผู้สอนควรสรรหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์อันเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนให้เกิดองค์ความรู้แบบบูรณาการทั้งความรู้ ทักษะ ความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ชีวิตประจำวันและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ

ภาพประกอบ 1 กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การอ่าน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2560). เอกสารสรุปสาระสำคัญ แผนแม่บทส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ของไทย พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2562). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ชุดความฉลาดรู้ (literacy). กรุงเทพฯ: สำนักราชบัณฑิตยสถาน.
- สันติวัฒน์ จันทรีโต และคณะ. (2561). แบบฝึกหัดการรู้เรื่องการอ่าน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้. (2562). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2575. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- Cooper, J. D; Kiger, N. D and Robinson, M. D. (2018). *Literacy: helping students construct meaning*. Belmont: Wadsworth, Cengage Learning.
- Dymock, S and Nicholson, T. (2010). High 5! strategies to enhance comprehension of expository text. *The Reading Teacher*, 64(3), 166-178.
- OECD. (2000). *PISA 2000 Results: Executive Summary*. Paris: OECD Publishing.
- _____. (2003). *PISA 2002 Results: Executive Summary*. Paris: OECD Publishing.
- _____. (2006). *PISA 2005 Results: Executive Summary*. Paris: OECD Publishing.
- _____. (2009). *PISA 2008 Results: Executive Summary*. Paris: OECD Publishing.
- _____. (2014). *PISA 2012 Results: What Students Know and Can Do—Student Performance in Mathematics, Reading and Science (Volume I, Revised edition, February 2014)*. PISA. OECD Publishing.
- _____. (2016). *PISA 2015 Assessment and Analytical Framework: Science, Reading, Mathematic and Financial Literacy*, PISA. Paris: OECD Publishing.
- Shea, M and Roberts, N. (2016). *The FIVES strategy for reading comprehension*. West Palm Beach, FL: Learning Sciences.
- Thomson, S; Hillman, K and Bortoli, L. (2013). *A teacher's guide to PISA reading literacy*: Victoria. Australian Council for Educational Research Press.
- Tiarina, Y and Arianti, G. (2014). Teaching reading analytical exposition text to senior high school students by using POSSE (Predict, Organize, Search, Summarize, Evaluate) Strategy. *JELT journal*, 3(1), 195-201.
- Unesco. (2005). *Education for all for life*. France: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- Warner-Griffin, C., Liu, H., Tadler, C., Herget, B., and Dalton, B. (2017). *Reading Achievement of U.S. Fourth - Grade Students in an International Context: First Look at the Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) 2016 and ePIRLS 2016 (NCES 2018-017)*. U.S. Department of Education. Washington, DC: National Center for Education Statistics.